

O PERECHE DE OPINCI DIN FIER DESCOPERITĂ ÎN JUDEȚUL DÎMBOVIȚA

VALERIU BERBECARU

Exigențele actuale ale populației de la sate se datoresc profundelor transformări în viața politică și social-economică a țării noastre din ultimul sfert de veac.

În viața satelor, unele elemente de cultură material-tradițională sînt în curs de dispariție, ca urmare a procesului accelerat de urbanizare. Așa este de exemplu cazul cu opincile care și-au pierdut importanța practică și sînt în totalitate pe cale de dispariție. Evoluția lor poate fi însă urmărită în decursul timpului atît din punct de vedere al formei cît și ca valoare artistică în funcție de sol și climat, după zone.

Cercetările arheologice au confirmat că opincile aveau o largă întrebuințare încă din cele mai vechi timpuri, fiind semnalate în civilizația Turdaș¹ cu circa 2.500—3.000 de ani î.e.n., apoi în cultura Halstatt la Kostelitz (Kosteală)² în Boemia. În ambele localități, opincile erau reprezentate pe piciorul vasului de lut. În secolul al VI-lea e.n. pe piatra funerară de la Bihač în Bosnia³ e semnalată o opincă fără gurgui la un personaj aparținînd triburilor iliro-trace.

Alt tip de opincă, cu gurgui, e semnalat în mina ilirică de sare Dürnberg⁴ de lângă Hallein (Austria) datînd din Halstatt. De asemenea mai este cunoscută opinca dacică de pe Tropaeum Traiani⁵, din sec. II e.n.

Aceste descoperiri confirmă că aria de răspîndire a opincilor a depășit granițele țării noastre, fiind larg folosite de popoarele vecine și

¹ Florea Bobu Florescu — **Opincile la români**, Ed. Acad., Buc., 1957, pag. 11. fig. 2.

² I d e m — fig. 3 și în Jan Filip — **Praveke Ceskoslovensko** (Antichități cehoslovace) în **Vytiskla statui Tiskama v Praze** 1948, Praga, pag. 55, fig. 3.

³ I d e m — fig. 4.

⁴ I d e m — fig. 8 și Georg Kyrle în **Reallexikon der Vorgeschichte**, editat de Max Ebert, vol. I, pag. 243.

⁵ I d e m — fig. 12—16 și Grigore Tocilescu în **Monumentul de la Adam-Clissi, Tropaeum Traiani**, Viena, 1895, pag. 113.

avînd puternice influențe la încălțămîntea altor popoare din Europa apuseană.

În analiza opincilor iliro-trace s-a constatat că opincile fără gurgui nu au evoluat, în schimb cele cu gurgui s-au transformat în decursul timpului. Astfel, ele s-au adaptat zonei de șes, devenind mai deschise sau zonei de munte și dealuri, devenind foarte închise pentru a feri piciorul de umezeală și noroi.

Ca material, opincile, încă din cele mai vechi timpuri, s-au confecționat din piele crudă de porc sau de vită mare. În feudalism apar pe lîngă opincile din piele și opinci din lemn, scoarță și din fier, specifice în special regiunilor de munte și subcarpatice.

În colecția Muzeului de istorie Tîrgoviște. se găsește o pereche de opinci din fier, provenite din comuna Bărbuleț, județul Dimbovita. Ele au fost descoperite întîmplător de locuitorul Dumitrache Ion în primăvara anului 1964 și donate muzeului în acest an.

Opincile sînt confecționate din plăci de fier, prin îndoirea vîrfurilor din față și sudarea lor prin lovire la cald, formîndu-se în acest fel gurguiul. Partea din spate s-a crestat în patru părți de circa 1—2 cm. și s-a îndoit, redîndu-i-se plăcii de metal forma definitivă a opincii; au găuri pe laturile paralele (patru pe fiecare latură), la care sînt prinse niște inele de metal. Acestea foloseau la fixarea piciorului de opincă cu ajutorul nojițelor confecționate din fișii de piele sau sfoară.

De asemenea pe talpă opincilor li s-au fixat cîte patru mîțe (crampoane), două în față și două în spate, care foloseau la o mai mare stabilitate în mers. Folosirea lor era foarte greoaie, datorită faptului că erau grele și neflexibile.

După aspect și necesitate, tipul de opinci descris era folosit în zonele de munte și subcarpatice, unde umezeala mare sau gheața impunea o izolare și o stabilitate mai mare a piciorului pe pămînt.

Folosirea opincilor în regiunile de munte și mai ales în zonele miniere, este confirmată și de descoperirile unor opinci de metal la Baia de Aramă, județul Mehedinți — colecția Vasile Novac, la carierele de la Săndulești (Turda), județul Cluj și în comuna Cornereva, județul Caraș-Severin — colecția I. Drăgoescu⁶.

În ceea ce privește datarea opincilor după aspect și tehnica de construcție, ele aparțin feudalismului tîrziu.

Construcția acestui tip de opinci, ca și variatele tipuri de opinci iliro-trace din piele de porc sau vită, confirmă preocuparea locuitorilor pentru găsirea mijloacelor adecvate de încălțat, în funcție de solul și clima variată a țării noastre.

⁶ I. Drăgoescu — **Opincile de fier, piese de folclor?** in **Almanahul turistic**, Ed. O.N.T. — 1967, pag. 138—139.

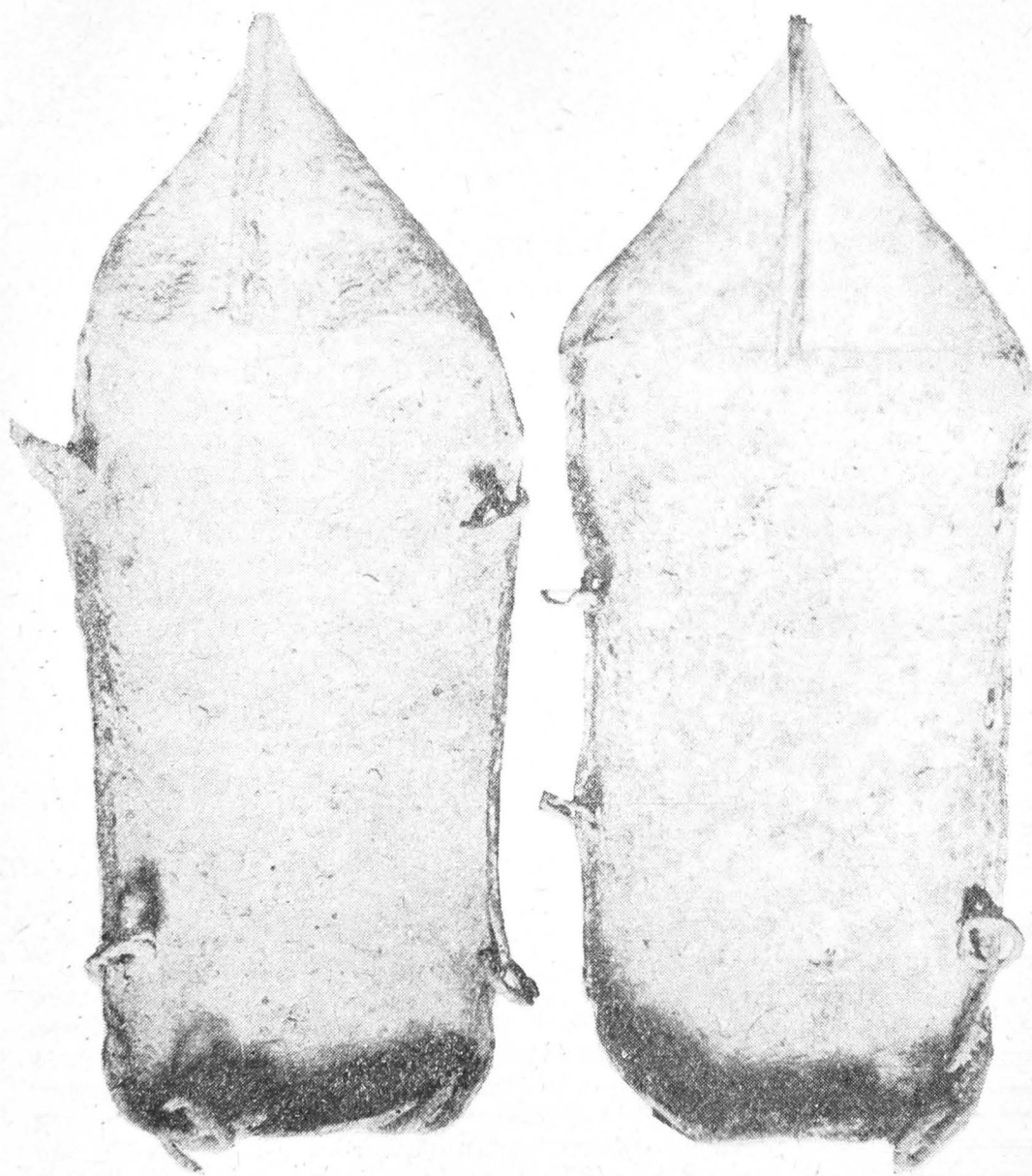

Fig. 1 — O pereche de opinci din metal din comuna Bărbuleț, județul Dimbovița